

Grønsund

Grønsund Lodseri blev etableret ved en Resolution den 16. juli I 1767. Af den fremgår, at den lods, der boede i Grønsund, blev fritaget for afgift for den grund, han boede på. Og den 19. juni 1782 blev der udstedt en forordning for Grønsund Lodseri. Fotoet viser Grønsund Færgeleje og lidt af havnen omkring 1930. Foto: Stubbekøbing Lokalhistoriske Arkiv.

Grønsund ligger mellem Falster, Bogø og Møn og har en dyb sejlrende. Stifteren af lodseriet var generalmajor Johan Frederik Classen, der uddannede sig som teolog, men valgte at blive ansat i Commercekollegiet. Han forstod at knytte sig til kongen og de ministre, som til enhver tid var de ledende i regeringen. Med dette som udgangspunkt skabtes en iværksætter, som samfundet har gavn af i vore dage.

Før han fyldte 30 år var han blevet kancelliråd og leverandør af krigsmateriel. Få år senere blev han direktør for kongens krudtværk i Frederiksværk og købte det senere for 100.000 rigsdaler. Derefter blev grundlagt 10 forskellige virksomheder og oprettet to hovedgårde med rådighed over bøndergårdene i fire landsbyer. Samtidig grundlagde han fiskerlejet i Liseleje.

I 1768 købte han godserne Corselitze og Carlsfeldt på Falster og restaurerede godserne og parkerne. Samtidig fik han gang i fæstegårdenes landbrug, kvæg- og fåreavl og skovbrug. Det skabte behov for eksport ad søvejen, men der var ikke en egnet havn i området. Derfor oprettede han en havn, et toldsted og et lodseri i 1787 med en lods.

Dagen før han døde i 1792 besluttede han, at hans livsværk, der bl.a. omfattede industri, ejendomme, skovbrug, godser, gårde og lodseri skulle videreføres af en stiftelse. Testamentet gav grundlaget for Det Classenske Fideicommis, hvis afkast bl.a. skulle tilgodese de ansatte, hospitaler og skoler.

I 1801 var der en ugift lods samt tre reservelodser, som ledede Grønsund Lodseri, og i 1810 var der tre reservelodser. Samme år lovede Det Classenske Fideicommis staten at bygge lodshuse til de nye lodser. I 1812 var der en oldermand (Rasmus Hansen) og to faste lodser. I 1868 var der to faste lodser ved lodseriet. I 1939 blev Jens Peter Olsen, som havde styrmandseksamen, udnævnt til lodsformand ved Grønsund Lodseri. I 1940 afstod Fideicommisset fra husforpligtelsen til lodserne. Og i en lang årrække blev tre generationer ansat som lodser af Fideicommisset.

Jens Sørensens søkort af Grønsund fra 1791 viser det smalle sted, hvor Grønsund Lodseri skulle lodse fra. I 1810 blev opført tre lodshuse, og lodserne skulle bo gratis i lodshusene. Men et af lodshusene brændte i 1871, så Det Classenske Fideicommis opførte et nyt lodshus til lodserne.

For at skabe den bedst mulige udsigt, blev der opført et lodstårn ved lodshusene. Det ses nedenfor. De tre lodshuse fik hver fire tdr. land land som tjenestejord. Samtidig blev bestemt, at jorden skulle tilbagegives til Fideicommisset, hvis lodseriet blev ophævet.

Det ene lodshus blev frigivet i 1924, og jordlodden blev tilplantet. De to andre lodshuse blev ændret til skovarbejderboliger i 1838, hvor den sidste lods blev forflyttet, og jordlodderne blev tilplantet. Til hvert hus hørte en avlsbygning, og ved lodsbroen blev opført et bådehus. Lodshusene blev fra 1910 udlejet til københavnske landliggere. Det Classenske Fideicommis har siden 1970 varetaget stiftelsens drift, administration, ejendomme, legater og velgørenhed fra Corselitze Gods. Det Classenske Fideicommis fejrede 225 års jubilæet i 2017 ved at udgive en pragtbog med rigelige og smukke illustrationer om brødrene Classen og deres livsværk skrevet af museumsdirektør John Erichsen.

Grønsund Lodseris arkivalier for perioden 1801-1958, herunder nyere fotos af lodshusene og lodstårnet opbevares af Stubbekøbing Lokalhistoriske Arkiv.

Skrevet af Danmarks Lodsmuseumsforening